Týždeň Daga Daniša: Orbán to vystihol. Stredná Európa má budúcnosť

- CZ24 News | 8. května 2021

1. Rozhoduje sila

Viktor Orbán je na Slovensku vnímaný kontroverzne, jedno mu však nemožno uprieť – jeho vízie sú racionálne a presvedčivé. Hlavne tie o úlohe a možnej váhe strednej Európy.

Orbán navrhuje, aby sa spolupráca V4 prehĺbila do podoby pevnej stredoeurópskej aliancie, kde si jej členovia budú vzájomne poskytovať záruky. V bezpečnostnej politike, prípadne aj v iných rovinách spoločného záujmu. V4 má podľa neho na to, aby dopĺňala a vyvažovala os Nemecka a Francúzska vnútri Únie. A aby presadzovala v EÚ svoju vlastnú politiku. Nie „predpísanú“.

Z pohľadu Slovenska ide o návrh, ktorý si zaslúži podporu.

V politike stále platí jedno staré jednoduché pravidlo: svoje záujmy si musí každý národ presadzovať sám, vlastnými silami. Prípadne v spolupráci s najbližšími, historicky a politicky príbuznými spojencami, ktorí majú podobné problémy, podobné vnímanie reality a podobné ciele. V konečnom dôsledku vždy rozhoduje sila. A váha za rokovacím stolom.

Váha Poľska, Maďarska, Česka a Slovenska je dostatočná na to, aby ju partneri v EÚ (ale aj mimo nej) museli rešpektovať. Alebo aspoň brať na vedomie. Stredná Európa je dnes pomerne silná nielen počtom obyvateľov, ale čoraz viac aj ekonomicky a finančne. Ak by dokázala vytvoriť pevnejšiu alianciu, mohla by sa čoraz úspešnejšie presadzovať aj politicky.

Napokon, to je jeden z dôvodov, prečo sa Nemecko (Francúzsko) vždy pokúšalo V4 „rozoberať“. A ponúkať jej členom miesto v tzv. jadre Únie. V elitnom klube. Táto konkurenčná línia spojenectva má čiastočnú podporu aj v krajinách V4, hlavne medzi slabšie zorientovanými progresívcami.

Jej problémom je však to, že nikdy nefungovala. Skúsenosť ukazuje, že regionálne aliancie sú

životaschopné len vtedy, ak majú prirodzený základ. Teda ak ich tvoria krajiny s podobnou mentalitou, hodnotami, životnou úrovňou, finančnou silou, históriou… Krajiny ako Nemecko, Francúzsko či Holandsko problémom a potrebám strednej Európy nerozumejú.

Potvrdilo sa to pri dlhovej kríze po roku 2010, keď konštruovali záchranné finančné programy podľa vlastnej peňaženky a vlastných zámerov, bez akýchkoľvek ohľadov na možností Slovenska, resp. menej solventných členov eurozóny.

A celkom naplno sa to prejavilo pri migračnej kríze (2015). Nemecko dlho preferovalo politiku otvorených dverí. Pre štáty strednej Európy zas bolo neprijateľné, aby na svoje územie importovali nové menšiny z problémových krajín. V naivnej nádeji, že konfliktmi nabité komunity sa pokojne „integrujú“.

Formálne nám Macron s Merkelovou môžu vytvoriť priestor medzi západnou elitou (s mierne ironickým úsmevom). Reálne nie.

2. Rodinný balík

Koaličné strany na seba opäť narazili. Dobrou správou je, že tentokrát ide o dôležitú a spoločensky užitočnú tému. Matovič presadzuje masívnu finančnú podporu rodín s deťmi – 200 eur na každé dieťa mesačne. Aj za cenu zvyšovania daní (napríklad tých zo spotreby, čiže DPH). SaS je rozhodne proti.

Zatiaľ to vyzerá tak, že výsledkom bude kompromis medzi výkresom Matoviča a finančnými možnosťami štátu. V každom prípade je však dobré, že táto téma sa bude riešiť. Štátna podpora rodín a detí sa desaťročia zanedbávala. A ďalšie desaťročia potrvá, kým sa tento stav napraví a prejaví v lepšom demografickom vývoji.

Plány Obyčajných zrejme narazia na tri problémy. Dva z nich sa dajú riešiť.

Prvým je financovanie. Po pandemickej kríze, ktorá zruinovala desiatky tisíc ľudí a dostala verejné rozpočty za hranu, to bude náročné (len na manévre s plošným testovaním sme vyhodili pol miliardy eur). Riešením by mohli byť špeciálne dane pre monopolné a dominantné podniky a úspory na strane spotreby štátnej správy.

Druhým problémom sú sociálne neprispôsobivé komunity (hlavne tie s vysokou pôrodnosťou a nízkym pracovným nasadením). Na túto výzvu narazila už Dzurindova vláda. Minister Kaník to vtedy riešil bonusmi, ktoré si pracujúci rodič môže odrátať z daní. Ako to chce vyriešiť Matovič, je neznáme.

Tretím problémom je predkladateľ. Matovičove schopnosti vyjednávať, prekonávať spory a zabezpečiť pre svoju vec partnerov sú nulové (ak by tie zručnosti mal, ostal by premiérom dlhšie ako jeden rok).

Za konečným výsledkom pri tejto agende bude skôr súbor náhod, ako dôslednosť autora nápadu.

3. Kažimír v tieni

Bývalý minister financií Peter Kažimír patrí k tým postavám Smeru, ktoré dokázali včas vyskočiť z deravej lode. A zabezpečiť si exkluzívne platenú únikovú cestu. Dnes je guvernérom národnej banky.

Aby to dosiahol, musel presvedčiť Fica, Pellegriniho, koaličných partnerov a napokon aj médiá, že je tou krajšou, progresívnou tvárou Smeru. Už vtedy sme mali podozrenie, že to nie je celkom tak, ako to predával verejnosti Ficov vicepremiér. Najväčším kauzám na Finančnej správe sa darilo práve

vtedy, keď bol ministrom financií (s pomerne slušným majetkovým a príjmovým profilom).

Dnes IT obchodník Suchoba, jeden z obvinených v korupčných kauzách Finančnej správy, tvrdí, že súčasťou korupčných schém mal byť aj minister Kažimír. Suchoba tvrdí, že mu to povedal podnikateľ a oligarcha Jozef Brhel, u ktorého mali podľa vyšetrovateľov končiť úplatky z Finančnej správy. Kažimír mal dostávať z výnosov (úplatkov) pol milióna eur.

Svedectvu Suchobu môžeme dôverovať. Nemá motív vymýšľať si a krivo obviňovať bývalého ministra. O niečo zložitejšie je to s Brhelom. Vybavovačov typu Suchoba mohol Brhel zavádzať, aby mu z provízií ostalo viac ako iným. No nie je veľmi pravdepodobné, že by si vymýšľal nielen v sumách, ale úplne vo všetkom. Teda aj v tom, že sa musel deliť na vyšších poschodiach hierarchie.

Svedectvo proti Kažimírovi zatiaľ naráža na to, že je nepriame. Suchoba hovorí len o niečom, čo počul. Nie o tom, čo môže z vlastnej skúsenosti dosvedčiť.

Prípad si určite zaslúži ďalšie vyšetrovanie.

A vypočutie exministra Kažimíra.

4. Výčap hotovosti

Seriál Bödörovci má zaujímavé pokračovanie. Vyšetrovateľ zistil, že k oligarchovi Norbertovi Bödörovi mali prúdiť úplatky z Pôdohospodárskej platobnej agentúry systematicky. Pravidelne.

53 zdokumentovaných úplatkov malo mať podľa NAKA hodnotu milión eur. Časť si rozdelili funkcionári agentúry, časť mala ísť vyššie. K oligarchom bödörovcom do Nitry.

Kauza Dobytkár ukazuje, že PPA s rozpočtom 700 miliónov eur fungovala doslova ako výčap hotovosti pre tých, ktorí ju obsadili. Princíp bol primitívny. Kto chcel štátne dotácie na „rozvojové projekty“, musel zaplatiť výpalné. Teda 10 až 20 percent z pridelenej sumy. Úplatky sa potom distribuovali podľa vopred dohodnutej schémy.

Najviac išlo tým, ktorí sa považovali za vlastníkov agentúry – oligarchom z Nitry.

Podobne boli za vlády Smeru podelené aj ďalšie štátne firmy či dokonca inštitúcie. Bödörovci mali okrem PPA aj vedenie polície a NAKA. Brhel sa považoval za hlavu Finančnej správy. Výboh mal mať dopravu. Dankovi ľudia držali štátne železnice a od roku 2016 aj časť PPA.

Na tom všetkom pritom najviac zaráža jedna vec – že zainteresovaní sa nebáli následkov. Akoby predpokladali, že Tibor Gašpar a Dušan Kováčik ostanú vo funkciách navždy.

Alebo že sa nikdy nenájde zostava, ktorá by prevzala moc. A predložila „dobytkárom“ účty.

Zdroj: https://www.postoj.sk/